

Høgsbro: Jeg deler fuldkommen den Forandring, som kom til Orde gennem det ærede Medlem for Ribe (B. Holm) over, at dette Forslag kom frem og kom frem paa denne Maade. Saavidt jeg erindrer, og det er jo Noget, der ligger for i Betænkningen, var en af de Mænd, der ifjor deltog i at indbringe et lignende Forslag, nemlig det ærede Medlem for Fredericia (Gad), som Medlem af det da nedsatte Udvalg enig med os i Ordet om, at Regjeringen tog denne Sag i sin Haand, og derfor havde jeg troet, at man vilde have afventet, hvad Regjeringen vilde foretage i Sagen. Dernæst var jeg, da jeg saae Forslaget, forundret over dets Udseende, idet det aldeles lignede det tidligere, hvad ogsaa den ærede Minister har bemærket, alene med Undtagelse af, at der er tilføjet et Par Linier. Det ærede Medlem for Fredericia havde været enig med os om, at lade Tiendeierne og Tienderetten udgaa af Lovforslaget. (Gad. Det er en Misforstaaelse.) Det træde jeg i alt Fald, men i hvert Tilfælde er det vist, at Udvalgsflertallets Ansættelse om denne Sag afvege fra det Forslag, som her foreligger, i ikke saa vigtige Punkter, i flere end det One, som det ærede Medlem for Fredericia fremhævede, nemlig Erstatningens Beløb. Der var saaledes Afvigelse med Hensyn til Omfanget af Loven, idet Tiendeierne og Tienderetten udfædtes udeladt af § 1, men dernæst ogsaa med Hensyn til de Paragrafer, som omhandle den særlige Bemyndigelse for Kreditforeningerne og den danske Landmandsbank og for Finantsskassens Forhold til den hele Afløsning. Det var vor Tanke, at naar et Forhold som dette skulde afløses, var det naturligt her til Lands at gaa frem paa samme Maade som i andre Lande, hvor en lignende Afløsning har fundet Sted nemlig, at man oprettede særlige Kaanekasser under Statens Garanti alene for dette Tiendens Skyld og holdt det hele adskilt fra den øvrige Finantsskasse, en Fremgangsmaade, ved hvilken man opnaar en ganske anden sikker Kontrol, end Tilfældet kan være over for private Banker. Disse Hovedafvigelser fra Forslaget har det nye Forslag aldeles ikke taget Hensyn til. Angaaende de Ytringer, som ere faldne, skal jeg blot tillade mig at sige, at naar den sidste ærede Tale ansaa det for en afgjort Sag, at Kornpriserne vilde blive ved at stige, da er dette jo, som allerede fremhævet, et meget tvivlsomt Spørgsmaal, og vi have hørt meget sagkundige Mænd være af en modsat Mening. Angaaende det Øvrige skal jeg ikke komme ind paa det efter hele Sagens Gang, og efter som jeg haaber, at den, der vil gennemlese mit Forord, vil se, at de Indvendinger der ere fremkomne mod det, for en stor Del bero paa Misforstaaelser af det, og i hvert Fald, at de Grunde, jeg har støttet mig til, ikke ere blevne røkkede ved det, der er blevet anført i modsat Retning. Jeg skal kun berøre et enkelt Punkt, der vigtig nok for mig staar som

Hovedpunktet, nemlig det, om Erstatningens Beregning. Her har man henvist til, at der var Forskel paa en Afløsning og en Udjevning, saaledes som den fandt Sted af Hartkornskatten for 20 Aar siden; men denne Forskel forekommer mig at være fuldkommen ligegyldig, navnlig naar der er Tale om Beregningen. Vil man gaa den anden Vej og mod Erstatning liggende Tiende paa de Tiendomme, der hidtil have været tiendefrie, saa kunde man jo meget godt gjøre det, men det er dog det at lægge Mærke til, at hvis man anser den hele Byrde for at være uensigtsmæssig, saa er det en underliggig Vej at gaa først at liggende den paa de Tiendomme, der hidtil have været frie og derpaa at tage den bort igjen; men i finantseel Henseende vilde det have fuldstændig den samme Betydning. Dernæst blev det anført af det ærede Medlem for Maribo, at man dog maatte erindre, at Hartkornskatterne vare egentlige Skatter, men Tienden ikke nogen Skat; derom kan der dog strides meget, og er der blevet stridt meget i denne Sag, navnlig i 1849, da man forhandlede om Balgloven. Da hørte man lydige Mænd udtale sig for, at Tienden var en Skat, i alt Fald Kirke-tienden og Præstetienden. Jeg skal saaledes nævne Brind-Seidelin; men det er ganske vist med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal mindre vigtigt. Hvis det tages i Betragtning, at Hartkornskatterne ere egentlige Skatter, Tienden ikke, vilde det netop gjøre, at Erstatningen skulde med Hensyn til hine være større end med Hensyn til denne; thi ved Erstatningen for Skatten maatte man da tillige tage Hensyn til de Byrder, som senere vilde komme til at hvile paa den paagjældende Skyldbetæning. Vi have siden den Tid lagt Byrden paa Hartkornet, paa de saakaldte Hartkornsprioriteter, og vi have derved i Virkeligheden formindsket den Erstatning, der gaves de daværende privilegerede Hartkorn-eiere. Dertil kommer, at Hartkornet jo dengang og endnu den Dag i Dag gjælder som Afgifts-norm for de kommunale Byrder, saa deri laa ogsaa en Grund til at forøge Erstatningen istedetfor at formindsk den. Slige Forhold ere jo ikke tilstede med Hensyn til Tienden, og jeg kan derfor ikke se andet end, at den paaberaabte Skatte-Egenkab netop taler for at gaa endnu lempeligere tilværks mod de hidtil Behyrdede med Hensyn til Tiendens Afløsning end med Hensyn til Hartkornets Udjevning. Men forøvrigt skal jeg, som sagt, ikke komme nærmere ind paa Forslaget; thi efter den ærede Ministers Udtalelser forekommer det mig klart, at det ikke er muligt at komme videre frem med denne Sag i denne Samling, da hele Udvalget ifjor var enig om, at inden man kunde bearbejde denne Sag omhyggelig, maatte man have nærmere Oplysninger. Flertallets principielle Indstilling var derfor heller ikke et nyt Forslag men en Opfordring til Regjeringen om at indhente Oplysninger og saa komme frem med et Forslag; thi deri kan